

T A D E U S Z K O Ś C I U S Z K O

NAYWYŻSZY NACZELNIK SIŁY ZBROYNEY
NARODOWEY.

DO DUCHOWIENSTWA POLSKIEGO.

Wezwany wolą powszechną Narodu do dania ostatniego ratunku ginącej Ojczyźnie, w pierwszym zgłoszeniu się moim odzywam się do Was Duchowni iakiegokolwiek bądź dostojności i powołania iestście. Ojczyzna nieszczęśliwa wzywa przezemnie waszego ratunku, waszey wierności, waszego przykładu. Pokażecie w oczach powszechności narodowej, czym byćdź powinniście ze strony obywatelstwa i ze strony powołania waszego. Ile Obywatele winni iestście nie oszczędzać niczego do ratunku Ojczyzny. Wasze Osoby, wasze zdrowie, wasze oświecenie, majątki i iakżkolwiek zamożność, powinny byćdź czystą dla niey ofiarą. Każde w tey mierze ociąganie się, każdy nieszczerzy postępek, oskarżałby was, że powołanie, za którym idziecie, wytepiło w was ducha obywatelskiej cnoty i to do swobod narodowych przywiązanie, przez które iedynie zasłużyć możecie na szacunek i na wdzięczność powszechną. Zaczyn starajcie się dać z siebie przykład gorliwości o Ojczyznę, o swobody obywatelskie przez wszelkie ofiary, iakich po was wyciąga ocalenie imienia Polski, mając to zawsze na pamięci, że im więcej o dobro państwa szkać szczególnego dobra, tylko w dobru powszechnym, nikt nie może myśleć o ocaleniu swych dostojności i majątków, tylko w ocaleniu Ojczyzny. Przykłady obce będą dla was zapewne naygruntowniejszym dowodem, ile wszędzie Duchowienstwo szkodować musiało, kiedykolwiek intereś swój od powszechnego Ojczyzny intereśu odłączać zamysłało. Uwaga tak widoczna i skutki chybić z niey nie mogące, będą dla was dość silną pobudką, abyście okazali cnotliwe obywatelstwo wasze. Nigdy ia sobie inney o Was nie wystawiam myśli, nigdy wątpić nie mogę, abyście rzeczy wasze i Ojczyzny do tak smutney przywozić mieli konieczności, żeby obrońcy narodowych swobod i całości ziem polskiej, mieli Was zachęcać do tych powinności, których od Was iako Współobywateli, z ufnością oczekują, lub (czego nie day Boże) przymuszać Was do nich, albo iako na przeniewierzonych i sprawie powszechnego ratunku przeciwnych, patrzeć mieli.

Należało więc do obowiązków moich tym obwieszczeniem oświadczyć, że nie nagląc Was do żadnych przysiąg, pokładam w cencie Waszey zupełną ufność, iż nikomu do ratunku Ojczyzny wyprzedzić się nie dacie, od nikogo zachęcenia potrzebować nie będziecie, ale owszem każdemu przez nayszczerzą o dobro powszechne gorliwość przykładem staniecie się. Wzywam Was przeto iako oświeconych, abyście wszystkich Obywateli radami naukami, i przykłady zagrzewali do łączenia się w duchu uratowania całości, niepodległości i wolności narodu polskiego. Wszystkie sposoby, które są w zdolności Waszey, które Wam poda Wasze oświecenie, Wasza miłość Ojczyzny, Wasze bliższe związki z ludem wam powierzonym, są długiem dla Ojczyzny. Byłoby zatył winą przeciw niey, gdybyście iej w tym momencie tak świętego nie wypłacili

224891/III

długu. Obierzcie raczy byź prześladowanemi wraz z Oyczyzną, niżbyście mieli świętokradzko zawodzić iey ufność, i wystawiać się na niechęć współbraci, którzy życie niosą dla ocalenia Imienia polskiego. Nie chciwa na czyieżkolwiek majątki Oyczyzna, nie natchnęła serc obrońców własnych duchem wydzierstwa, ale im wskazała, że w dobrowolnych ofiarach Waszych naydzie pomoc i ratunek. Pokażcie więc w tej mierze, iż iakieżkolwiek zbiory, które eszczędność i dobra Wiara wasza wiernie dotąd zachowała z ofiar obywatelskich, chętnym a niewymuszonym sposobem daćcie na ofiarę głąnącej Oyczyzny. Jest to pora iedyna, w której albo wszystkim ocalić przydzie, albo nikomu własnych zbiorów i majątków na łup uzurpacyi obcey zostawić nie należy. Nieprzyjaciel Oyczyzny powinien wrócić polską ziemię, lub inszey nie odnieść korzyści, tylko popioły i spustoszenia. Powołanie wasze przewodniczyć wam będzie w tej mierze. Ten Bóg, którego opowiadacie za iedynę źródło sprawiedliwości, sprawy Oyczyzny naszej będzie zapewne mścicielem, iako ludu niewinnie prześladowanego i rozczarpanego. Ten lud, który podług nayszytszych nauki Waszey prawdej iest wolny i naznaczony cechą braterstwa, za przewodnictwem Waszym ucznie aby raz godność swoją, znać się będzie do świętych obowiązków ratowania swobod powszechnych i ocalenia tej ziemi, którą mu łaskawa Opatrzność z darów własnych użyzyć raczyła, która skropiona iest krwią poprzedników mężnych i walecznych. Wszakże, aby lud czuł swoje obowiązki ku Oyczyźnie, Waszą iest powinnością okazać mu to w dowodach świętej nauki Waszey, w przykładach własney gorliwości. Nauczyciele prawdy macie porę stać się teraz użytecznemi, zasłużyć sobie na wdzięczność powszechną, i podać imiona Wasze do księgi nieśmiertelności. Niech Polska będzie głośnym przed całą Europą świadectwem, że iey Duchowieństwo, nie tylko nie było narodowi na przeszkodzie do uratowania swobod powszechnych i całości polski, ale owszem przewodniczyło narodowi w tak świętej sprawie. Dla czego zachęcam i obowiązuję wszelką Duchowieństwo, aby przez swe procesa wszelkiemu Duchowieństwu nakazała powszechne modły za powodzenie obrońców swobod i całości Oyczyzny, aby na ten koniec gorliwe i przenikające do serca podała modlitwy, ażeby w naukach zachęcała lud do ratunku Oyczyzny i Wolności, z zapewnieniem, że Bóg, iako pierwsze sprawiedliwości źródło, dobrej sprawie pobłogosławi, jeżeli szczerze i odważnie wszyscy na iey ratunek życie własne, wystawiać zechcą chętnie i co mogą poniosą na iey ofiarę. Do czego Duchowni publiczne kolekcyje czyniąc, dadzą z siebie ludowi na naśladowania przykład.

Spodziewam się tej gorliwości po Duchowieństwie wszelkiego wyznania w Kraiach Rzeczypospolitey. Ma ona prawo wyciągać po nim tych ofiar cnoty i przywiązania, gdy zaręczając wszystkim wyznaniom wolność, zabezpieczając opiekę rządową i prawa Obywatelstwa, okazuje się dla nich prawdziwą Matką.

TADEUSZ KOSCIUSZKO.